

الرشاد

سنة ١٣٣٠

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفتلق مجموعة اسلاميه در

صاحب و مدير مسئول : ح . اشرف اديب

جلد ١ - ٨

٢٢ مارت ١٣٢٨

پنجشنبه

١٦ ربيع الاخر ١٣٣٠

عدد ٥ - ١٨٧

برعبرت مهیبه

۴

— علمای محترمه اسلامه —

عربستانده دین خرسیتیانیک نشرنده کی مشکلات مسئله سنی خرسیتیان جمعیت دینیسی ایکی صفحه یه تقسیم ایدیورلر :

۱ — محمدیلکک بوتون ممالک ساثره اسلامیه کی عربستانده دخی « سیاسی - روحانی » بر مذهب اولماسی .

۲ — بالذات عربستانک احوال عمومیه سنه متعلق مشکلات خصوصیه .

دیگر جهتدن دین مبین اسلام اعداسنک عصرلردن بری آنک علویت بی پایانی کویا زعملرنجه لکمک ایچون نه قدر دلائل باطله ابراز ایش، نصل اوغراشمش اولدقاری معلوم اولدیغندن بوراده تکرارندن صرف نظر ایدرسهک مثلاً میسیونر (یوساب) کی بعض ایلری کاشلر اسلامیتک خرسیتیانیه امکان قلبنده دین مبینمک شو صایدقاری احکام و اعتقادینه بنای امید ایدیورلر :

۱ — وحدانیت الهیه یه ایمان .

۲ — زبور، تورات و انجیله قارشلی حرمت .

۳ — حضرت عیسی (ع . م) ه حرمت عظیمه .

۴ — پتپرستلکه قارشلی درین بر بغض و نفرت .

۵ — مسکراتک ممنوعیت قطعیه سی .

۶ — ملل خرسیتیانیه نك علم، صنعت و اقتصاداً بوتون ممالک اسلامیه ده نفوذلرینک، تأثیرلرینک اعظمی سرعته تزییده بولماسی .

۷ — بوتون ملل اسلامیه آرسنده آخر زمانده نهایت بوتون اسلاملک ارتداد ایده جکلرینه دار بر اعتقاد موجود اولماسی . [۱]

امریقا میسیونرلردن (زه ویمیر) دیورکه : « فی الحقیقه شو صوک سنلرده بو خصوصاته بعض مرتبه تبدلات محسوسه عارض اولمشسه ده، مسئله نك خطوط اصلیه سی باقی قالمشدر .

« عربستانک مختلف خطه لرینک نه قدر مختلف خصائص جغرافییه مالک بولندیغی و بو خطه لرده کی نقاط متعدد نك اس الحركات اوله بیلمک جهتجه اهمیت نسبیله لری سنلردن بری تدقیق ایدلمش، معلوم اولمشدر . شیمدی دوشونه لم که : عربستانک ارشادات انجیلییه آچیق، میسیونرلرک حرکاته مساعد اولان اقسامی زه لریدر :

۱ — جوار حجاز ولایتی سواحلی ایله (ینوع البحر) ه قدر

طورسینا شبهه جزیره سی .

[۱] بالطبع بوسطرلر جمعیت دینی خرسیتیانیه نك محصول ظنات و محاکمه - نی اشعار ایدر . اعدا منک علیه زده کی اسناداتی قبله زده حصولی طبیعی بر حدت محقه ایله بر طره آتمق دورلری ، بولزومسز تغافلر آرتق دوام ایتمه ملیدر . بر قوماندان نه قدر ما هر اولسه خصمنک حرب یلاتی او کر نك احتیاجندن وارسته اوله ماز . بونی قطعياً فکر منه یرلشدیرمه دن بر آدیم ایله نك غیر ممکندر .

بوراده سکنه نك قسم اعظمی بدوی ایسه ده سویش کور فزی داخلنده کی (طور) قاراتینه موقعی پک موافق بر میسیونر مرکزی اوله بیلیر .
۲ — انکلتره تحت حمایه سنده و تقریباً ۲۰۰,۰۰۰ نفوسی حاوی بولنان عدن و جوار ی .

۳ — عدن دن (مکلا) و (شهر) ه قدر امتداد ایدن بوتون عربستان جنوبی سواحلی ایله اراضی متجاوره داخلیه .
بوچوق ذواته یابانچی ، مجهول اولان منطقه داخلنده بوتون سیاحلر ، قادین و اُرکک میسیونرلر کال امنیتله سیاحت ایده بیلیرلر . سکنه محلیه اجانبه قارشلی ملتفت ، مسافر پروردلر ؛ بورانک طبیعی اس الحركاتی (مکلا) اوله بیلیر .

۴ — قصبات ساحلیه سی ، مناطق جبلیه سی ایله (عمان) اماملی باشند باشه اجرات تطبیقاته کشاده در . بوراده میسیونرلر هانکی نقطه یه کیتمشلر سه مأمولک فوقنده مظهر خوش آمدی اولیورلر .

۵ — عربستان شرقیده (رأس الحیمه) ایله (ابوطوبی) بینده و آوروپالیر طرفندن (قورصان ساحلی) دینیلن یرلر، که :
قریه لرندن قسم اعظمی انکلتره نك جناح حمایه سنه قوشمقده و ایچلرنده یرلی اهالیدن انکلتره آجته لری بولنمقده در .
۶ — بحرین اطه لری .

« ایشته بوحوالی واسعه و مهمه نك جمله سی بزه اُک بویوک مشکلاتی ایراث ایدن تورکیا اداره سی خارچنده اولوب عادتا انکلتره حکومتک نفوذ و صاحبیتندن آریله مایه جق حاله کلش اولدیغندن باشند باشه میسیونر تشبثاته آچیقدر .

« تورکیا اداره سنده کی عربستان ممالکنده ایسه مسئله بر عکسدر . آنجق بوتون مشکلاتیه برابر بورالرک دخی میسیونرلر ایچین قاپالی اولدیغنی کسوب آتیورمک دوغرو دکلدر .
فی الحقیقه تورکرک تصورات مخصوصه من ایچین اُک بویوک بر مانع تشکیل ایدیورلر ؛ آنجق بز (یعنی پروتستان راهب لری) بعض آوروپا ممالکنده ، خصوصیه روسیه ده ها مدهش مقاومتله ، مشکلاته مصادف اولما دققی ؟

« بوکون خرسیتیانلره صورت قطعیه ده قاپالی اولان ، عربستان ترکیده یالکزایکی نقطه ، مدینه (منوره) و مکه (مکرمه) واردر . لکن اگر کلیسا قوه موجوده سیله چالیشیر و بونلرک قایلرندن ائده انجیلیه کیرمکه تشبث ایلر سه ظن ایتمه بز که : بو واقعه کندیلرینی اوزون مدت مدافعه یه مقتدر اوله بیلسین !

« دیگر اقسام عربستان ایسه هیچ اولما زسه بدرجه یه قدر قابل دخولدر .

۱ — بوتون حجاز ساحلی قابل فعالیتدر ؛ بالخاصه جده و حدیده شهرلرنده معاونت طیه کسوده سی آلتنده چالیشه جق میسیونر هیئت لری پک بویوک ایشلر کوره بیلیرلر . براز دها غیرت اولتورسه (طائف) شهر لطیفی ، مکه (مکرمه) نك بوکلستاننده بر هیئت طیه و ارشادیه

مرکزی وجوده کتیرمک ممکندر. (دونتی) بیانه نظراً طائف اراضی مبارکه دن معدود دکدر .

۲ - یمن (بختیار عربستان) ایسه اقلیم کستان آسانی، کثرت نفوسی، شهرلرینک، قریه لرینک کثرتی، طور اغنک قوه انباتیه سی ایله باشده دوریور. شهسز بو کوزل و عالی داغلا مؤبداً غدر، ظلم وجهالت آلتنده ازیلوب قالمایه جقدر. ساعات خلاص اوردینی آنده هر قریه ده بر میسیونر مکتبی، هر شهرده بر چوق ارشادات انجیلیه مراکزی آچیله جقدر. حتی شیمدی، شو خشین تورکلرک زماننده بیله یمده موجود عظیم المقدار یهودیلر آره سنده بر چوق ایش کوریله بیلور .

۳ - مرکزی (هوفوف) و (قطیف) اولان (حسا) خطه ساحلیه سی .

۴ - بصره و بغداد ولایتلری .
« اک صوکره : عربستانک حوالی وسیعه داخلیه سی، عسیر، بخران، یمامه، نجد و جبل الشمار قسملری کلیر. عجب بورالری خرستیان میسیونرلری ایچون مساعده، آچیقی در. یا خود بورالری بزدن (خرستیانلردن) ستر ایدن قایلر آچیله مازمی؟ بو صایدیغمز مواقعک قسم اعظمی تورکیا اداره سندن مستقل، و ابن الرشیدک خلنی اولان عبدالعزیزک تحت حکومتنده در. سیاحین ایچین (پالغراو) ک زمانندن بری حوالی داخلیه قابل نفوذ اولدیغنی عرض ایله منسدر. دیه بیلیرزکه : لسان محلی به تمامیه آشنا و صاحب تدبیر و جسارت اولان برهیئت طیبه نجد قطعه سنک مرکزنده، حتی (ریاض) قصبه سنده پک حرارتلی بر خوش آمدی کوریر .

« عربستان اقلیمک یکنظرده موسیونرلک تشبثاتی ایچین اک بو یوک مواعدن اولدیغنی ظن ایدیلیر ایسه ده یمن ده اولدیغنی کبی عمان حوالی جبلیه سنده، داخلی نجد یابلا سنده اقلیم صحتیه نافع و لطیفدر .
« عربستانده تعصب دینی، باشدن باشه اسلام اولان دیکر ممالکده کوریلندن ده فضلده دکدر. عربلرک تعصب لری پک زیاده مبالغه ایدیلور. عصیت و صافیتک غایه سی ادعاسنده بولنان و هاییلر آره سنده بیله عربجه انجیلی او قومق و وعظ ایله مک ممکندر. اون سنه طرفنده عربستانده میسیونرلرک حیاته قود کبی تشبثاته تصادف ایدله مشدر. عربلر اجانبک البسه سنه، لسانه قارشلی او یله قابا و مثلاً چین ده کورلیدیکی کبی کورجه سنه بر عداوت بسله مزلر؛ حتی اجانبک طعامنی دخنی تمیز عد ایدوب بر قاچ لقمه آلبرلر. لکن خرستیان دینک بعض صفحاتنه قارشلی مستثنا بر نفرت و مقاومتلری واردر؛ مثلاً، عمومی بر عرب قهوه خانه سنده « اللهک اوغلی »، « حضرت عیسانک اولومی » و « اقایم نانه » .. الخ کبی تعبیراتی ایضاحات مناسبه متقدمه ویر مکمزین صرف ایله مک هم مناسب دکدر، هم ده موافق تدبیر ...

« عربستان اهالیسی میسیونرلرک نقطه نظرندن او قومق بیلن و او قومق بیلمه یین قسملرینه تقسیم ایدرسه ک اهالینک قسم اعظمی

او قومق بیلمه یین صنفه داخلدر و بوتون قبائل بدویه بو صنفدندر. شاید نفوس عمومی یی تقریباً سکز میلیون فرض ایدرسه ک یاریم میلیونک او قویه بیله جکی تخمین ایدیله مز .

« قبائل بدویه حلول ایتمک اک مهم و مفید بر مسئله در. شیمدی یه قدر بو خصوصده موفقیتله چالیشان ذواتدن بریسی عربستان شمالیده چالیشمش اولان (وان تسل) در. اقوام بدویه نیک شهرلرده و جوارنده کی زراع عربلره نظراً دینجه پک زیاده مبالانسز اولدیغنی آکلا شیلمشدر. بو ایش ایله اوغراشان بریسی دیورکه : (بدویلرک محافظه اسلامیت ایتمه لری آنجق اینانه جق ده ائی بر شی بیلمه دکدرندندر. بونلر قصبه لر جوارنده بولندقلری زمان اسلامیتک بعض مراسم ظاهر یه سنه شویله جه تبعیت ایدرلر سنده تکرار بادیه لره آچیلنجه هر درلو تکلفات دینی یی بر طرفه آتارلر. عربستان شبه جزیره سی نفوسنک درتده برینی تشکیل ایدن قبائل بدویه ایچنده یاییله جق میسیونرلک وظیفه سی (جهیمس کیلمور) ک موغول قبائلی آره سنده کی وظائفه مشابه اوله جقدر .

(میسیونرلرک اون بئش سنه اولنه قدر تماس ایتدکاری عربستان نفوسی :)

عدن و سائره	۱۰۰۰۰۰
بحرین آطه لری	۶۰۰۰۰
مسقط	۲۰۰۰۰
بصره و بغداد	۵۲۰۰۰۰

(میسیونرلر طرفندن عربستان شبه جزیره سنده زیارت ایدیلن مواقعک)

(مساحه سی :)

عدن و جواری	۸۰۰۰	میل انکلز مربعی
بحرین آطه لری	۴۰۰	»
مسقط	۶۰۰	»
بصره و بغداد	۷۱۰۰۰	»

(عربستان شبه جزیره سنک مساحه سطحیه عمومیه سی ۱۰۰۰۰۰۰۰ میل انکلزیدر .)

مقادیر سالفه یی نظر دفته الان میسیونرلر عربستان ایچین هنوز هیچ بر شی یاییله مدیغندن آچی آچی شکایت ایدور، بوتون غیرت و ثروتلری ایله عالم خرستیانیتی ایش باشنه دعوت ایله یورلر .

عربستانک اک منتظم میسیونر تشکیلاتنه مالک اولان خطه بصره و بغداد حوالیسی، دجله و فرات نهرلری سواحلیدر. بورالرده تأسیس اولنش متعدد مرکز لردن منتظم فاصله لرله کرک اجنی میسیونرلر و کرک یرلی معاونلر ایله انجیل موزعلری اطرافده شهرلر، قریه لره کیدرلر، ایفای وظیفه ایدرلر .

« مع مافیة : (حدیده، جده، تعز، زبید، مناخه، دامار، ایب، صنعا) شهرلرنده غایت قوتلی مرکز لرک تشکیله آلان لزوم قطعی واردر؛ بوندن باشقه عین خطه سنده کی قرق پاره قصبه و قریه ده نظر دفته آلمقده در. حضر موت ده کی (مکلا، شهر، شیبام) ایله عمان ده کی

واعتبار دوام ایدیوردی. یکی عثمانلیغک بتون تأمیناتی، بتون خلوص
یتی بوعدم اعتبار واعتمادک رفعه موفق اولامدی .
انکلیزر بزی اسکسی کی اتحاد اسلام حرکتک مبدأ ومنبعی عد
ایدهرک بزه قارشی وضعیت اغبرارانه لرنده دوام ایتدیلر. ظن ایتدیلر که
یکی تورکیا بر طرفدن عسکر و دوئماسنی تنظیم و ترتیب ایده رک دیگر
طرفندن ده اقوام و ملل اسلامیه میاننده حرکات جدیدینی تشویق و ترغیب
ایتمکله شرقده مستملکات عظیمه یه ، میلیونلرجه اسلام تبعه سنه مالک
اولان حکومتات و از جمله انکلتزه حکومتنه قارشی عظیم مشکلات
وتهلکه لریک ایقاعنه سبب اولاجقدر .

شوظنیات صرف انکلتزه رجال دولتنک مخیله و اوها منده تولد
ایتمش در . فی الواقع برچوق مسائل داخلیه ایله یالکز کندی حیات
وموجودیتی تأمین ، یکی وضع ایدلمش اولان اصول اداردنک تقویه سی
ایله مشغول بولنان یکی عثمانلی حکومتک بوکی جهانگیرک ، بتون
اقوام اسلامیه بی سیاست برلشدره رک بیوک بردولت تأسیسی کی اوها م
ایله اوغراشامیه جنی بدیمیدر . فقط انکلیزر بو یولده یکی تورکیا
طرفندن سرد ایدیلن بتون تأمین ته بردرلو اینانه مادیلر ، انکلیزر بزدن
اویله تأمینات طلب ایتدیلر که حکومتز طرفندن قطعاً قبول ایدلمه سی
امکانی یوقدی : بزه اوردو و دوئما ترتیب وتنظیمندن و از کجلمه سی
تکلیف ایدیوردی . بویله بر تکلیفی قبول ایتمک یکی تورکیا ایچون
انخار ایتمک و یاخود کنديسنی باشقه بر حکومتک تحت حمایت وصیایته
نسلیم ایتمک دیمک دی . حالبوکه عثمانلیلر انقلابی ، اختلالی ، بو قدر
فدا کارلنی بونک ایچون یامامشدی . بناء علیه بوکی مالایطاق تکالیفک
ولو انکلتزه نک و یاخود دیگر بر دولتنک اغبراری بهاسنه اولسون
قبولنده حکومت معذوردی .

ایشته بوندن طولایی انکلتزه ایله عثمانلیلر آراسنه صوقولمش بولنان
اغبرار بر زمان دوام ایتدی . فقط شو اغبرارک برکون کلوبده زائل
اولاجغه تا اولدن امین ایدک . زیرا انسانلری اک زیاده یا قلاشدران ،
اک کوزل ا کلاشدران توافق منافعدر . انکلتزه برچوق مسائل مهمه ،
بر چوق منافع حیاتیه سی ایله بزه باغلی در . بزه انکلتزه یه قارشی
عین وضعیتده یز . انکلتزه رجال دولتی بر زمانلر یا کلش بر فکزه
ذاهب اولدیلر . یکی تورکیا ایله اسکی تورکیا آره سنه کی فرق
عظیمی کسدره مدیلر . ظن ایتدیلر که اغبرار ، صوغولق ، عدم اغنا
وحتی تضییقه تله بزه بویون ا کدیره جکلردر . فقط بونی یا په میه جغه
قناعت کامله حاصل ایتدکلری کون بزه قارشی آلمش اولدقلری
وضعیتدن و از کچمکه مجبور اولدیلر . آرتق بزه یوقاریدن آشاغی یه
طوغرو باقق ، بزی اداره سی آلتنه آلق فکری بسله مک دکل ، بزمه
هم عیار وهم سویه اولارق معامله ایتمک لزومی حسن ایتدی . شو
لزومی انکلیزرله الق ایتدیرن ، اک زیاده طرفزدن ابراز ایدلمش
اولان ثبات ومثبات اولدی . انکلیزر بزمه باشقه صورت وشکلده
آ کلاشه میه جقلرینی طویدقلری کون مسلك سیاستلرینی دکیشدریدیلر .

(رستق ، سومیل ، سوحار ، سور ، ابوطوب ، دبا ، شرقه) وسائر
مهم شهرلرده دخی تدایر لازمه اتحاد اولنیور . خرسیتان قادینلرینک
عربستان میسیونرلکنده پک چوق ایشه یارادیغنی تجربه ایدیورز .
بوفدا کار و مشفق مخلوقلر شایان حیرت صورته برمتانته زواللی
یرلیره یاردم ایتمکده وارککارک مساعدیسی تسهیل ایله مکده در... »

ما بدمی وار

کوز تپه
علی رضا

سیاستی

انکلتزه و بز

انکلتزه محافل سیاسی و افکار عمومی سنده بر مدتدنبری بزه
طوغرو بر جریان حصوله کلکده ایدی : شو جریانک کرید مسئله سی
مناسبتی ایله شکل و ماهیتی بر درجه یه قدر تعین ایتدی ؛ انکلتزه حکومتی
بومسئله ده عثمانلی منافع ذاتیه سنه ، کوزه چاره یه جق قدر مساعد برمسلك
تعقیبی التزام ایتمشدر .

فی الحقیقه ابی دوشونولورسه انکلتزه بی عثمانلیقندن آیراجق ،
آرالرینه صوغولق ایقاع ایده جک و تألیفی غیر قابل اوله بیله جک
اختلاف منافع مفقوددر . ذاتاً شو ایکی مملکت صوک زمانه قدر پک
کوزل آ کلاشیورلردی ؛ آرالرنده منافع ذاتیه نقطه نظرندن اختلاف
موجود ایسه ده یک دیگرینه قارشی حسن امنیت وصمیمیتله متحسس
اولدقلرندن شو اختلافی موفقیتله بر طرف ایدیورلردی : شو یوله که
شو صوک اوتوز بش سنه یه وارنجه یه قدر دولت عثمانیه ایله انکلتزه
حکومتی آراسنده کی علاقه تاریخیه مودت و اتفاقه مستند بر سلسله
عنعناتدن عبارتدر .

فقط عبدالحمید زماننده حکومت مشارالیه ایله عثمانلی دولتی آراسنه
برصوغولق القا ایدیلدی . عبدالحمیدک خلعه قدر بیله شو صوغولق
تعمیر ایدیله مدی . شو وقعه تاریخیه نک مسؤلیتی کیمه عاند اولدیغی
مسئله سنی شمعی آراشدریمه جغز . یالکز شوراسنی سویلیه لم که بو
مسئله حقنده عبدالحمید مؤ اخذه ایدیله بیلیرسه ده انکلتزه رجال دولتنک ،
بالخاصه غلا دستونک ، پان اسلاویزم جریاننه قابیلهرق مملکتز حقنده
آلمش اولدقلری وضعیتده بر حصه مسؤلیت اصابت ایدیور .

اعلان مشروطیتدن صوکره انکلتزه ایله اسکی عنعنات و اعتیادات
قدیمه مزک اعاده ایدیله جکی بر مدت امید ایدیلدی : یکی عثمانلی حکومتی انکلتزه
حقنده یا بیلمسی ممکن اولان بتون جیمه و آثار مودتنک ابرازنده قصور
ایتمدی . انکلتزه افکار عمومی سنه بزی عین شدتله آلفیشلادی .
فقط مع التأسف آرایه صوقولمش اولان صوغولق بونکله ده تعمیر
ایدیله مدی .

انکلتزه رجال حکومتنده حقمزده تمرکز ایتش اولان عدم اعتماد